

Handläggare: Helena Nilsson
Telefon: 508 20 032

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016 – svar på remiss från kommunstyrelsen

(Dnr KS 307-643-2012)

Förslag till beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande åberopas som svar till kommunstyrelsen.

Leif Sjöholm
Stadsdelsdirektör

Lena Holmdahl
Biträdande stadsdelsdirektör/
Ekonomichef

Sammanfattning

Förslag till trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad har remitterats till stadsdelsnämnden. Syftet är att utveckla det tidigare säkerhetsprogrammet samt att utvidga programmet till att omfatta även det brottsförebyggande arbetet och arbetet med att värna de demokratiska värdena i det förebyggande arbetet. Trygghets- och säkerhetsprogrammet omfattar såväl vardagssäkerhet och förebyggande arbete som beredskap för oönskade och extraordinära händelser samt krishantering och -ledning. Utgångspunkt för programmet är kommunfullmäktiges mål om att "Stockholm ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för boende, företagande och besökande" och arbetet ingår som en del i stadens integrerade lednings- och styrningssystem (ILS). Förvaltningen ställer sig positiv till programmet som helhet.

Bakgrund

Från och med 2007 har staden tagit ett samlat grepp på säkerhets- och beredskapsarbetet, vilket bland annat har inneburit att kommunfullmäktige 2009

antog ett gemensamt säkerhetsprogram för staden, med en helhetssyn på det samlade säkerhetsarbetet. Programmet sträcker sig mellan 2009 och 2012 och behöver nu revideras och utvecklas ytterligare.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad till stadsdelsnämnden för yttrande senast den 22 juni 2012.

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts inom ekonomiavdelningen i samarbete med övriga avdelningar.

Trygghets- och säkerhetsprogrammet i korthet

Ett antal utgångspunkter finns som bakgrund till programmet: att Stockholm växer, att vi lever i ett sårbart samhälle där hot och risker inte känner några nationsgränser, att Stockholm är landets huvudstad och största kommun samt att staden vill ha ett proaktivt fokus.

Staden bedriver ett målinriktat arbete för att skapa trygghet och säkerhet för alla boende, företagare och besökare. Den övergripande målsättningen med programmet är att förebygga risker och minimera sannolikheten för oönskade händelser. Arbetet med trygghets- och säkerhetsfrågor regleras i ett antal lagrum, och i slutet av programmet presenteras lagrum och riktlinjer som är särskilt relevanta för arbetet.

Programmet utgår från begreppen trygghet och säkerhet, där trygghetsarbetet innebär att stärka den upplevda trygghetskänslan, minimera rädslan för att utsättas för oönskade händelser och skapa tillit till institutioner och människor. Säkerhetsarbetet innebär att värna om människa, miljö och egendom, att säkerställa samhällets funktionalitet samt att stärka förmågan att upprätthålla våra grundläggande värden såsom demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter. Programmet utgår från tre målgrupper, med tre olika perspektiv: det individuella, det verksamhetsmässiga samt leverantörsperspektivet.

Krishanteringsarbetet

Ett avsnitt beskriver som tidigare stadens krishanteringsarbete, i form av ansvarsfördelning, regelverk, och viktiga principer som gäller vid oönskade händelser. Tre principer är rådande vad gäller ansvar och roller: ansvarsprincipen, likhetsprincipen och närhetsprincipen. Principerna innebär att krishanteringen endast lyfts till en högre beslutsnivå om detta krävs för samordning och en rationell prioritering av olika åtgärder.

Även det geografiska områdesansvaret, som det svenska krishanteringssystemet är uppbyggt utifrån, beskrivs. Beredskap samt övad förmåga att hantera händelser som ställer krav på flexibilitet, beslutförhet, uthållighet och samordning är viktigt. För att skapa en tydlig struktur utgår staden ifrån tre nivåer som beskriver önskade händelsers allvarlighetsgrad: störning, allvarlig händelse och extraordinär händelse. I takt med att allvarligheten ökar behövs ett starkare centralt stöd för att hantera händelsen.

Förebyggande arbete

I avsnittet om det proaktiva arbetet beskrivs det förebyggande arbetet med att skapa en trygg och säker stad. Ambitionen med trygghetsarbetet är att skapa rena, väl upplysta och trygga stadsmiljöer för medborgarna samt att aktivt arbeta med att förebygga brott. Öppenhet och delaktighet i arbetet ska skapa tillit och trygghet bland medborgarna. En viktig del i detta är planarbetet, som sker på olika nivåer, samt det brottsförebyggande arbetet, som baseras på det brottsförebyggande programmet. Säkerhetsarbetets målsättning är att minimera olycksrisker och stärka stadens krisberedskap. Arbetet bygger på kunskap om olycksrisker, kartläggning och utvärdering samt planering för att hantera olycksriskerna.

För att skapa kontinuitet, robusthet och beredskap genomförs årligen risk- och sårbarhetsanalyser, där förmågan att upprätthålla samhällsviktiga verksamheter vid allvarliga och extraordinära händelser identifieras. En bedömning av vitala resurser och prioriterade åtaganden görs, dels på förvaltnings- och bolagsnivå, dels på stadsövergripande nivå, för att skapa en bild av risker och sårbarheter i verksamheten. Att öva organisationen, att ha fungerande larmrutiner och rutiner för överlämnande av information är viktiga delar i beredskapen. Att arbeta med informationssäkerhet i enlighet med de riktlinjer som finns är en annan del.

Att värna demokratiska värden

Avsnittet beskriver vikten av att arbeta mot otillåten påverkan samt att måna om personsäkerheten för stadens anställda och förtroendevalda, vilket är en förutsättning för att kunna skapa tillit till de institutioner som staden ansvarar för. Otillåten påverkan gäller hot, trakasserier eller våld som syftar till att påverka förtroendevaldas eller anställdas yrkes- eller myndighetsutövning, men även mutor, representation och jäv. Anställda och förtroendevalda ska känna trygghet och integritet i sina uppdrag och stadens arbete med personsäkerhet är en del i detta.

Staden har även ett ansvar att ha ett gott säkerhetsskydd, vilket innebär att vidta förebyggande åtgärder för att möta hot mot rikets säkerhet, vilket rör bland annat hemliga uppgifter, skydd mot terrorism och angrepp mot samhällets demokratiska spelregler.

Aktörer, roller och ansvar

I programmet definieras stadens olika aktörer i organisationen. I det vardagliga och förebyggande arbetet finns riskhanteringsrådet och stadsledningskontoret samt förvaltningar, nämnder och bolag. Verksamheter med särskilt ansvar är S:t Erik Försäkrings AB och Storstockholms brandförvar. Nämnder och bolag ansvarar för att kunna mobilisera psykosocialt omhändertagande, att ha en övergripande säkerhetssamordnare samt en informationssäkerhetssamordnare, att genomföra en årlig risk och sårbarhetsanalys, en årlig krisledningsövning samt att upprätthålla sitt planeringsunderlag för Styrel.

Vidare beskrivs stadens centrala krisledningsorganisation, hur den aktiveras och att den styrs av en särskild krisledningsinstruktion. Krisledningsnämnden utgörs av borgarrådsberedningen och Stockholms stads centrala krisledning (CKL), som består av stadens tjänstemannaledning, ansvarar för den stadsövergripande krisledningen. Vidare finns olika funktioner för analys, kommunikation, administration och samverkan som stöd för CKL.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig som helhet positivt till det nya trygghets- och säkerhetsprogrammet. Programmet tar ett helhetsgrepp över trygghets- och säkerhetsfrågorna och ger en bra överblick. Det är bra att kopplingen görs till trygghetsfrågorna och det brottsförebyggande arbetet samt vikten av att värna de demokratiska värdena, även om omfattningen av programmet vidgas med det perspektivet.

Det finns en uppdelning i förebyggande arbete respektive krishantering samt en uppdelning av det förebyggande arbetet i trygghetsarbete respektive och säkerhetsarbete, vilket är bra då det ger en tydlighet och struktur. Uppdelningen skulle dock kunna förtydligas än mer, exempelvis står avsnittet om att värna demokratiska värden lite ”för sig självt” även om det till stor del handlar om förebyggande arbete.

I programmet beskrivs att innehållet konkretiseras i olika riktlinjer vilket är bra, då detaljer skulle tynga programmets övergripande karaktär. Riktlinjer som ska komplettera programmet behöver dock tydliggöras och struktureras samt finnas

tillgängliga på ett ordnat vis. Exempelvis vore en sammanställning av riktlinjer och eventuella andra program som trygghets- och säkerhetsprogrammet hänvisar till önskvärt (till exempel det brottsförebyggande programmet samt riktlinjen för risk- och sårbarhetsanalysen) i slutet av programmet.

I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande står att genomförande och uppföljning av programmet sker genom det integrerade lednings- och styrningssystemet (ILS). Även själva programmet kopplas ihop med stadens övergripande styrning, till kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdet, vilket är bra då det underlättar styrning och uppföljning. Styrningen genom ILS skulle dock kunna tydliggöras ytterligare i budget 2013 genom mål för verksamhetsområdet, aktiviteter och eventuella indikatorer. Framförallt det förebyggande arbetet syns inte så tydligt idag i kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet, eller i de indikatorer och aktiviteter som finns i stadens budget.

Beroendet av IT och samhällets ökade sårbarhet i och med detta är påtaglig idag. Avsnittet om informationssäkerhet är därför mycket viktigt, men stadens arbete på övergripande nivå skulle behöva utvecklas ytterligare med anledning av det, exempelvis med hänvisning till riktlinje eller program i likhet med hänvisningen till det brottsförebyggande programmet.

Det bör tydliggöras i programmet vilka förvaltningar och bolag som omfattas av säkerhetsskyddslagstiftningen. Det bör också framgå tydligare på vilket sätt stadsdelsförvaltningar bör arbeta med säkerhetsskyddsfrågor.

Avsnittet om aktörer, roller och ansvar är tydligt och bra, med en uppdelning i förebyggande arbete/vardag samt krisledning. Krisledningsorganisationen är väl beskriven och tydlig.

Avslutningsvis anser förvaltningen att det är oklart hur programmet kommer att styra säkerhetsarbetet inklusive krisberedskapen hos de verksamheter där kommunen är huvudman men där uppdraget för driften har getts till privat utförare.

Bilaga

Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad – remiss från kommunstyrelsen